

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 25/03

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 2003 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti PRIMA ZDROJ Považská Bystrica, spol. s r. o., so sídlom Tatranská 295, Považská Bystrica, zastúpenej advokátom Mgr. J. G., D. n. V., vo veci porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 13 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Národného úradu práce - Krajského úradu práce Trenčín sp. zn. 2513/2001-PO zo 17. decembra 2001 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11 S 8/02 zo 16. apríla 2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti PRIMA ZDROJ Považská Bystrica, spol. s r. o.,
o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2002 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti PRIMA ZDROJ Považská Bystrica, spol. s r. o., so sídlom Tatranská 295, Považská Bystrica (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom Mgr. J. G., D. n. V., ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 13 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Národného úradu práce - Krajského úradu práce Trenčín (ďalej aj

„krajský úrad práce“) sp. zn. 2513/2001-PO zo 17. decembra 2001 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 S 8/02 zo 16. apríla 2002 .

Zo sťažnosti vyplýva, že rozhodnutím Národného úradu práce - Okresného úradu práce Považská Bystrica sp. zn. 2901/2001-OKaS z 29. októbra 2001 bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť odvod za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou za obdobie roku 1999 vo výške 178 200,-- Sk. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie.

Krajský úrad práce rozhodnutím sp. zn. 2513-2001-PO zo 17. decembra 2001 odvolaniu sťažovateľa nevyhovel a napadnuté rozhodnutie potvrdil.

Sťažovateľ žalobným návrhom požiadal krajský súd o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia krajského úradu práce sp. zn. 2513-2001-PO zo 17. decembra 2001 a konania, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 S 8/02 zo 16. apríla 2002 žalobu sťažovateľa zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutím krajského úradu práce „a jeho nižšieho orgánu ako aj Krajského súdu Trenčíne“ boli porušené jeho označené základné práva a slobody.

Sťažovateľ porušenie uvedených základných práv a slobôd vidí v tom, že krajský úrad práce, ktorý označuje tiež za odporcu, svoje „rozhodnutie zdôvodnil použitím § 113 a nasl. zákona o zamestnanosti. K tomuto tvrdeniu uvádzam, že povinnosť tvrdenú odporcom v uvedenom prípade nespĺňam, nakoľko som vykonával všetky kroky k zamestnávaniu občanov, a to aj občanov so ZPS, tak ako som už viackrát uviedol v správnom konaní. Osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou ale odmietali vykonávať u mňa práce v pracovnom pomere, a to s poukazom práve na ich zdravotné problémy, nakoľko činnosť mnou vykonávaná podľa určeného predmetu činnosti, maloobchod a veľkoobchod s potravinárskym tovarom, je náročná predovšetkým na fyzický stav mojich zamestnancov. Žiaden právny predpis mi neumožňoval vykonávať akýkoľvek nátlak na fyzické osoby za účelom uzatvorenia pracovného pomeru, a preto prípadná povinnosť plniť ustanovenie

§ 113 a nasl. zák. č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti zaniká, ktorú skutočnosť pokrýva všeobecný právny predpis a to Občiansky zákonník v § 575 ods. 1 Obč. zákonníka. Takto tu nenastupuje ani zodpovednosť a tiež povinnosť platiť odvod ako zákonom určenej sankcie za nezamestnávanie občanov so ZPS. Postupom, kedy by som nútil občanov k uzatvoreniu pracovného pomeru so mnou, by došlo k porušeniu ich základných ľudských práv a slobôd, predovšetkým práva a slobodnú voľbu povolania v zmysle čl. 35/1 Ústavy SR, čím by došlo k uloženiu povinnosti nad rámec zachovania základných práv a slobôd s porušením práv a slobôd tretích osôb. Tvrdenia odporcu o neriešení neochoty občanov so ZPS zamestnať v zákone boli preto v tomto smere nedôvodné.

Preto som nútený domáhať sa ochrany mojich ústavou zaručených práv pred ústavným súdom a po zákonom konaní navrhujem vyniesť tento nález:

Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok so zabezpečením rovnakého zákonného obsahu a ochrany vlastníckeho práva všetkých vlastníkov, právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť, právo na uloženie povinnosti len zákonom, na základe zákona, v jeho medziach a to predovšetkým pri zachovaní základných práv, právo na vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu a slobôd ako aj neodňateľnosť, nescudziteľnosť a nezrušiteľnosť týchto mojich práv upravené v čl. 20/1, 35/1, 13/1, 20/4 a čl. 12/1 Ústavy SR č. 460/1992 Zb. boli porušené rozhodnutím odporcu č. 2513/2001-PO z 17. 12. 2001 ako aj rozhodnutím Krajského súdu Trenčín 11 S 8/02 z 16. 4. 2001.

Rozhodnutie odporcu č. 2513/2001-PO z 17. 12. 2001 ako aj rozhodnutie Krajského súdu Trenčín 11 S 8/02 z 16. 4. 2002 sa zrušuje“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (*mutatis mutandis* I. ÚS 12/01).

Z obsahu podania vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 13 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy rozhodnutím krajského úradu práce sp. zn. 2513/2001-PO zo 17. decembra 2001 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 S 8/02 zo 16. apríla 2002 .

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu (...).

Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

- a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd
- b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo
- c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

1. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie krajského úradu práce, ústavný súd poukazuje na vyššie citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o porušení základných práv a slobôd je daná iba subsidiárne v prípade, ak o tom nerozhoduje iný súd. Keďže v danom prípade o rozhodnutí krajského úradu práce sp. zn. 2513/2001-PO zo 17. decembra 2001 bola daná právomoc krajského súdu, bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K námietke porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 13 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 S 8/02 zo 16. apríla 2002 treba konštatovať, že podľa svojej ustálenej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné

súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil právny názor, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 13/01).

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 S 8/02 zo 16. apríla 2002 vyplýva, že sťažovateľ vo svojej žalobe okrem iného namietal, že „žalovaný mu neposkytol dostatočnú súčinnosť pri získavaní uvedených osôb, keď on nahlasoval prehľad voľných miest a neporušil § 112 ods. 2 zákona o zamestnanosti i keď neuvádzal, že pracovné miesta sú vhodné pre uvedené kategórie zamestnancov“. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol, že sťažovateľ „len nahlasoval voľné pracovné miesta, ale neuvádzal ich charakteristiku a tým znemožňoval úradu práce poskytnutie mu súčinnosti pri zamestnaní občanov so ZPS“.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení jeho základných práv označených v sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ sa právnym názorom a skutkovým zistením krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení označených základných práv a slobôd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol v tejto časti sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde .

Námietka sťažovateľa, že aplikáciou § 113 zákona o zamestnanosti by dochádzalo k porušeniu „základných ľudských práv a slobôd, predovšetkým na slobodnú voľbu povolania v zmysle čl. 35/1“ ústavy, sa vo svojej podstate týka nesúladu právnych predpisov, o ktorom ústavný súd nie je oprávnený rozhodovať na základe sťažnosti

sťažovateľa (čl. 130 ods. 1 písm. a) až e) ústavy). Preto v tejto časti bolo potrebné sťažnosť odmietnuť aj z toho dôvodu, že ju podala zjavne neoprávnená osoba.

Zo všetkých uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2003